

Natur og vandmiljø, Planter

Case: Planering som supplerende dræningsmetode

Planering kan supplere den almindelige dræning med drænrør og bidrage til dyrkningssikkerheden ved at sikre god infiltration af vand.

Case

Antal sidebesøg: 49

Hos landmand Ole Nielsen i Fårevejle på Sjælland bliver der dyrket kartofler på den inddæmmede fjordbund (billede 1), men dårlige betingelser for afvanding havde gjort markerne meget vandlidende. Problemerne med vand forsinkede markarbejdet, og Ole var nødt til at køre udenom vandhullerne. I grelle tilfælde måtte kartoffeloptageren slæbes fri af jorden, der nærmest føltes bundløs. Det koster kvalitet, udbytte og masser af tid.

“

“Det er dyrkningssikkerheden, man går efter.”

— Landmand Ole Nielsen

Løsningen var en kombination af flere tiltag

Vandproblemerne var opstået som følge af flere forskellige faktorer: Jorden er en tung dyndjord, der afdræner langsomt og har tendens til at slæmme til, når der kommer meget nedbør. Derudover havde kanalen, som marken afvander til, i lang tid trængt til en udbygning, og der var ikke drænrør i marken til at supplere afvandingen.

Billede 1. Landmand Ole Nielsen står foran en mark, der blev planeret for 3 år siden og derefter drænet i august 2022. Foto: Martin Stoltenberg Hansen, SEGES Innovation.

Løsningen var derfor også flerfoldig. Ole skulle: Udbygge kanalen, planere og dræne. Efter kanalen blev udvidet, blev marken nivelleret ved hjælp af planering i 2019. Dette jævned lavninger i marken, således vandet ikke samlede sig heri, og fik jorden til at slæmme til. Planeringen gjorde det også muligt at lægge de planlagte drænrør lidt højere i terrænet og dermed undgå, at de ligger for langt nede i den tunge dyndjord. Samtidig gjorde det, at drænsystemet ikke krævede en hovedledning, som derved kunne spares væk.

I august 2022 blev drænrørene lagt i med en drænplov. Omkring drænrørene blev der pakket med filtergrus. Filtergruset forbedrer infiltrationen af vand til rørene, og forhindrer fine jordpartikler i at trænge ind til rørene. Drænrørene er 100 mm nøgenrør og blev lagt i med 14 meters mellemrum.

Forarbejdet viser behovet for planering

Planeringen og dræningen blev udført af Entreprenørfirmaet Schak Gaarde, og som Schak Gaarde selv pointerer, kan planering være et vigtigt supplement i mange henseender. Det kan også bare være en generel optimering af afgrødeproduktionen. Eksempelvis vil en nivelleret mark få mere ud af kunstvanding end marker, hvor vandet fordeler sig ulige på grund af lavninger.

Schak Gaarde fortæller, at det generelt for planering og dræning er vigtigt at have en god dialog og planlægning med landmanden, når arealet besigtiges, inden arbejdet går i gang. Nogle gange er planering ikke den rette løsning, hvis der eksempelvis ikke er nok muldlag at flytte på. Og omvendt skal man også være opmærksom på, at der ikke terrænreguleres mere end det er tilladt: Der må reguleres med op til +/- 0,5 meter i forhold til det eksisterende terræn uden tilladelse fra kommunen.

Planeringen udføres med en grader, der skubber jorden fra højereliggende punkter af marken til lavningerne (billede 2). Højden på skæret, og dermed mængden af jord der flyttes, justeres efter en rotorlaser, der er placeret i markens laveste punkt.

Billede 2. Planeringen udføres med en grader. Foto: Martin Stoltenberg Hansen, SEGES Innovation.

Planlæg i god tid

Ole Nielsen fik det resultat han håbede på: Efter planeringen og den efterfølgende dræning, har marken kunnet tage imod store mængder nedbør og kraftige regnskyl, uden at det påvirkede kartoffelhøsten. Oles plan er derfor at gentage behandlingen på flere af hans andre marker over de næste 3-4 år. Når han planlægger en planering, sår han gerne vinterbyg på den pågældende mark, og ringer til entreprenøren med det samme, så aftalen er i hus til den kommende sommer. På den måde er han sikker på, at planeringen kan ske lige efter en tidlig høst, hvor jorden er godt tør.

Det er altafgørende, at jorden er tilstrækkelig tør, når man planerer og ikke mindst nedpløjer dræn, ellers risikerer man at ødelægge jordstrukturen og forværre vandproblemerne.

Emneord

Dræning

Jord og -bearbejdning

Jordbund

+2

Publiceret: 06. december 2022

Opdateret: 06. december 2022

Vil du vide mere?

Ditte Olsen

Konsulent

SEGES

deon@seges.dk

+45 2476 7320

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S

Tlf.

8740 5000

Agro Food Park 15

Fax.

8740 5010

8200 Aarhus N

Email

info@seges.dk

